

Nr 262.

Av herr **Mannerskantz m. fl.**, om utvidgning av frikretsarna för landsbygdens telefonstationer m. m.

För den del av Sveriges befolkning, som är bosatt å landsbygden, inrymmer livet förvisso vissa fördelar och glädjeämnen, som, även om de måhända ej alltid uppfattas, dock hava sitt värde. Vartefter utvecklingen gått framåt och tekniken gjort nya landvinningar måste dock medgivas, att landsbygden i icke ringa mån kommit i efterhand. Detta gäller icke blott tillgången på nyttigheter, som göra livet bekvämare, utan även i många fall kostnaderna.

Ett typiskt sådant område är telefonväsendet. Abonnentavgifterna äro visserligen desamma för varje inkopplad apparat i samma samtalsklass, men för stora delar av landsbygden tillkomma kostnader dels för hållande av telefonlinjer utanför frikretsarna och dels i större utsträckning än i städerna de kostnader, som belöpa sig på samtal utanför vederbörandes taxeoråde, enär det relativt oftare än för andra förekommer samtal till andra taxeoråden.

Frikretsarnas radie utökades för ett antal år sedan till 2 km, och arbetet härmed torde vara så gott som avslutat. I alla större städer finnas otaliga abonnenter, som bo mer än 2 km från telefonstationen, men här förekommer givetvis icke att de själva måste hålla sina egna ledningar. Detta är emellertid fallet överallt på landsbygden. Telegrafverket åtager sig att hålla ledning även utanför frikretsen, men betingar sig härför ersättning, som uppgår till minst 14 kr. per km och år, vilket kan sägas utgöra ett mått på den extra ekonomiska belastning, som åvilar landsbygdsbefolkningens flertal.

När nu den föregående utvidgningsetappen upp till 2 km är avslutad, framstår det som rättvist och billigt, att man icke för all framtid slår sig till ro därmed. Det bör enligt vår mening i en framtid bliva så, att telegrafverket håller alla ledningar, oavsett var abonnenten är bosatt. Man skulle kunna framställa en analogi med vad som alltmer arbetat sig fram t. ex. inom jordbrukets föreningsrörelse, enkannerligen inom slakteriföreningarna, där numera alla djur hämtas vid gårdarna, där så över huvud taget kan ske utan hänsyn till att kostnaderna härför äro högst olika. Detta innebär i verkligheten, att de mera närboende hjälpa dem som bo sämre till. På mejeriområdet sprides även alltmer detta system. Staten borde beträffande telefonväsendet följa samma princip.

Detta kan givetvis ej ordnas med en gång, utan måste ske etappvis, och vi vilja nu föreslå, att man utvidgar frikretsarna till att omfatta ett område med 4 km:s radie, vilket program borde verkställas snarast och i varje fall inom ett par år efter det att tillgången på materiel och arbetskraft blivit bättre än nu.

Den andra fråga vi upptagit rör sig om taxeområdenas storlek. Här förhåller det sig på samma sätt som i föregående avsnitt, nämligen att somliga bo så till inom ett område, att de ej ha någon kännning av olägenheter, under det andra måste vidkännas extra kostnader för ett stort antal samtal av lokal natur. Rent absurda fall äro mycket vanliga, t. ex. att man icke kan ringa till sin ordinarie handelsstad eller huvudort utan interurbantaxa, ja många hava ej avgiftsfri förbindelse med någon stad alls.

När man jämför exempelvis förhållandena i och runt Stockholm, där man endast för långväga samtal i egentlig bemärkelse behöver erlägga särskild avgift, och det förhållandet, att hela Öland, även den del som ligger mitt emot Kalmar, avkräves avgift för varje samtal med denna stad, framstår den olika behandlingen av innevånarna i klar dager.

Vi hålla före, att den riktiga principen bör vara att hela det område, som i den dagliga gärningen hör samman och bildar en administrativ enhet, bör tillhöra samma taxeområde och därtill sådana områden, där utvecklingen gått förbi den administrativa indelningen. Detta skulle innebära, att länen i stort sett skulle utgöra taxeområden, givetvis med stora modifikationer, så att det hela passade så väl som möjligt.

Viss mindre omändring och utvidgning av nuvarande områden kunna givetvis mildra en del av olägenheterna, där dessa äro som mest framträdande, men en rättvis ordning kan dock icke komma till stånd utan en avsevärd utökning ungefär till länens storlek.

Det är enligt vår mening riktigare att vidga taxeområdena och, om man vill få in de belopp telegrafverket härmed skulle mista, något höja alla abonnemangsavgifter.

Man torde kunna säga, att telefonen är mycket vanligt förekommande i Sverige, och detta gäller säkerligen även landsbygden, om man jämför med de flesta andra länder. Det är ändock icke osannolikt, att en betydande del av de kostnader eller minskade inkomster, här ovan framförda förslag skulle medföra för telegrafverket, kommer att åtföljas av en ytterligare stegring i abonnemangsantalet på landsbygden, som annars icke skulle kommit till stånd. Härtill kommer att i de trakter, som hittills särskilt plågats av interurbanavgifter, även för sina lokala samtal, man torde kunna räkna med ökad samtalsfrekvens, vilket å sin sida kommer att medföra, att många komma upp i högre samtalsklass.

Vi tro därför icke, att de åtgärder, vi föreslå, komma att åstadkomma den ekonomiska belastning för telegrafverket, som vid första påseende kunde tyckas. Statsmakterna ha ju därjämte i sin hand att bestämma avgifternas höjd och kunna därigenom lätt ordna så, att alla bidra till den rättvisa clearing vi åsyfta.

Under hänvisning till det anförda föreslå vi,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa

dels om åtgärder för utvidgning av frikretsarna runt varje telefonstation till ett område med fyra kilometers radie och

dels om en utvidgning av taxeorrådena för fria samtal till att omfatta områden av ungefär länens storlek.

Stockholm den 22 januari 1944.

Axel Mannerskantz. Gunnar A. Andersson. Gust. Björkman.

Lennart Bondeson. Ivar Ekströmer.
